

CO SŁYCHAĆ?

INFORMATOR POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO - STYCZEŃ 2019

RENATA KOWALSKA (O/Ostrowiec Św.)

Nie ma to, jak w Świętokrzyskiem

Ostrowiecki oddział Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, już po raz szósty, był gospodarzem Zimowych Spotkań PTT w Górach Świętokrzyskich. Ta cykliczna impreza turystyczna, zainicjowana przez zarząd ostrowieckiego oddziału na czele z prezes Grażyną Jedlikowską, cieszy się z roku na rok coraz większym zainteresowaniem.

Tegorocznym spotkaniom miłośników górskich wędrówek przyświecała chęć poznania stolicy województwa świętokrzyskiego i jej okolic.

Uczestników zakwaterowano więc w piątek 25 stycznia, w hotelu w Kielcach, które stały się bazą wypadową zaplanowanych wcześniej wycieczek. Aura nie sprzyjała zbytnio podróży do Kielc z dalekich zakątków kraju. Na drogach było ślisko, niebezpieczne, ale nie przeszkodziło to uczestnikom w dotarciu na miejsce, prawie w komplecie, mimo, że nieraz grubo po północy. Ostrowieckie PTT gościło ponad sześćdziesięciu przedstawicieli oddziałów i sympatyków z Bielska-Białej, Łodzi, Nowego Sącza, Sosnowca, Warszawy, Katowic, Częstochowy, Konina.

Piątkowy wieczór zintegrował uczestników Zimowych Spotkań wspólnymi śpiewami, przy wspianym akompaniamentcie gitary, fletu i akordeonu. Jak zwykle,

cudowna i niepowtarzalna atmosfera biesiady turystycznej sprawiła, że nikt nie chciał nawet pomyśleć o zbliżającej się nocy i konieczności snu, regenerującego siły, przed czekającą wszystkich wędrówką.

W sobotni poranek 65 osób rozpoczęło wędrówkę zaplanowaną na dwie trasy. Pierwsza, 16-kilometrowa, wiodła z Rezerwatu „Kadzielnia”, przez Pierścienicę, Telegraf, Rezerwat „Wietrznia” do Kielc. Prowadził ją Krzysztof Kucharski. Druga natomiast, nieco dłuższa, bo 24-kilometrowa, rozpoczynała się na Kadzielni i wiodła przez Pierścienicę, Biesak, Słownik, Patrol, Rezerwat Karczówka. Tę grupę prowadził Grzegorz Górniewicz.

Pogoda dopisała idealnie. Sprzyjała zarówno wędrówce, jak i fotografowaniu. Fejsbukowe relacje są tego najlepszym dowodem. Miejscem, z którego udano się na dwie trasy wycieczkowe, była Kadzielnia. Największym zainteresowaniem fotografów i nie tylko, cieszył się imponujący lodospad stworzony przez członków Świętokrzyskiego Klubu Alpinistycznego. Warto podkreślić, że nigdzie indziej nie ma czegoś podobnego. Mimo prób kopowania kieleckiego pomysłu tworzenia na skałach efektownej lodowej ściany kielecki lodospad w rezerwacie geologicznym

Kadzielnia pozostaje jedyną w Polsce tego typu zimowa atrakcją. Dodatkowo, ciekawostki o Kadzielni barwnie przedstawiła wszystkim Ewa Gawlik.

Po podzieleniu się na dwie grupy, wszyscy z zapałem ruszyli na swoje trasy marszu. Ze względu na ukształtowanie terenu wokół Kielc, nie były one w tym roku zbyt wymagające. No może oprócz stromego i lekko niebezpiecznego w warunkach zimowych podejścia na Patrol – najwyższe wzniesienie Pasma Zgórskiego, położone na południowy zachód od Kielc.

Po dotarciu na Telegraf – szczyt Gór Świętokrzyskich o wysokości 408 m n.p.m. należącej do Pasma Dymińskiego, a zarazem najwyższe wzniesienie w granicach administracyjnych miasta Kielce, oczom grupy prowadzonej przez Krzysztofa Kucharskiego ukazał się przepiękny widok na panoramę rozpościerających się w dole Kielc. Dodatkową atrakcją dla grupy Krzysztofa było wędrowanie „pod ostrzałem”, a w zasadzie w dyskretnym towarzystwie, drużyn Wojsk Obrony Terytorialnej, które miały w tym czasie poligonowe ćwiczenia w kieleckich lasach.

Dotarcie do celu wyprawy nie było dla zaprawionych w wędrowaniu piechurów, żadnym problemem, choć chwilami

Uczestnicy VI Zimowych Spotkań PTT w Górach Świętokrzyskich w punkcie widokowym na

Fot. Krzysztof Kucharski - PTT Ostrowiec Św.

pluca dyszały rytmicznie, a pokryta śniegiem ziemia usuwała się spod nóg, bo było naprawdę ślisko. Po drodze można było podziwiać wspaniałe widoki, oszronione drzewa i krzewy, które w promieniach nieśmiało wylaniającego się słońca, wyglądały jak z bajki. W dodatku cały czas padał lekki śnieżyk, który dodawał uroku krajobrazowi i umilał wędrowanie. Pokonywanie trudów marszu i tak nie pozbawiło uczestników rajdu radości przebywania w świetnym towarzystwie, wśród cudów świętokrzyskiej przyrody. Okazało się, że każda turystyczna wyprawa niesie ze sobą ewentualność niespodzianek. Tak też było i tym razem, bowiem w efekcie grupa idąca zaplanowaną krótszą trasą przeszła aż 19,5 kilometra, a grupa prowadzona przez Grzegorza musiała skrócić trasę do kilkunastu kilometrów. Nie umniejszało to w niczym przeżyć, wspaniałej atmosfery i świetnych humorów wędrowników.

Wieczorem, cała grupa spotkała się podczas tzw. części oficjalnej, którą zaszczyciła swoją obecnością dyrektor ROT

województwa świętokrzyskiego – Małgorzata Wilk-Grzywna. Pani dyrektor powitała wszystkich serdecznie i wyraziła zadowolenie z przystąpienia do ROT-u ostrowieckiego oddziału PTT. Następnie dyrektor ROT-u przedstawiła gościom zakres działalności organizacji, opowiedziała o perełkach turystycznych regionu, rozdała foldery promujące Świętokrzyskie. Kolejnym, bardzo przyjemnym, punktem spotkania było wręczenie członkom PTT Ostrowiec odznaki GOT PTT i zaprezentowanie pokazu multimedialnego, przygotowanego przez Krzysztofa Kucharskiego, będącego relacją z letniej wyprawy przedstawicieli ostrowieckiego oddziału na Ukrainę. Spotkanie zakończyło się turystyczną biesiadą, jak zwykle serdeczną i niezwykle przyjazną.

Trzeciego dnia, w niedzielę po śniadaniu, cała grupa udała się na spacer po Kielcach. Najpierw zaplanowano zwiedzanie Muzeum Narodowego, czyli dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich – najlepiej zachowanej oryginalnej wczesnobarokowej rezydencji pałacowej z I połowy

XVII wieku. Budowla powstawała w latach 1637-1641 z inicjatywy biskupa krakowskiego Jakuba Zadziką i miała być rezydencją magnacką godną najwyższego dostojnika państwowego i kościelnego.

O godz. 1100 odbyła się msza św. w Bazylice Katedralnej. Po mszy wszyscy wrócili do hotelu, bo niestety nadszedł czas pożegnania.

VI Zimowe Spotkania Oddziałów PTT w Górach Świętokrzyskich zakończyły w godzinach popołudniowych. Najlepszą rekomendacją dla organizatorów Spotkań było stwierdzenie gości na koniec: „*Nie ma to, jak w Świętokrzyskiem*”.

Pamiętajmy, że zima, pomimo niskich temperatur, jest piękna i pełna uroku, i że aby zorganizować dobrą wycieczkę nie potrzeba wielu pieniędzy i odległych miejsc, a jakość podróży zależy jest nie od pokonanych kilometrów, lecz od dobrego towarzystwa, z którym wędrujemy. PTT Ostrowiec zaprasza.

Za rok – przybywajcie – i spędźcie z nami wyjątkowy weekend!

Z życia ZG PTT

JOLANTA AUGUSTYŃSKA (O/Nowy Sącz)

IV posiedzenie Prezydium ZG PTT X kadencji

IV posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego PTT X kadencji odbyło się w Kielcach, podczas VI Zimowego Spotkania Oddziałów PTT w Górach Świętokrzyskich, 26 stycznia 2019 roku.

Na posiedzeniu obecni byli: prezes Wojciech Szarota, wiceprezesi: Zbigniew Jaskiernia, Tomasz Kwiatkowski i Szymon Baron oraz członkowie Prezydium: Barbara Morawska-Nowak, Paweł Myślik i Jan Nogaś.

Głównym tematem posiedzenia było podjęcie uchwały o rozdziale środków pochodzących z 1% dla ZG oraz poszcze-

gólnych Oddziałów. Rozdział ten został wykonany w oparciu o algorytm wykorzystywany również w poprzednich latach, a którego głównymi składowymi są wpłaty celowe na dany oddział oraz terminowe wpłaty odpisów od składek członkowskich.

Organizatorzy III Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Górach Polski zapelowali o liczne uczestnictwo przedstawicieli wszystkich oddziałów w konkursie, którego tematem będzie, podobnie jak dwa lata wcześniej „Tatry i Podtatrze”.

Wszystkie Oddziały PTT winny do 18 marca 2019 r zgłosić organizatorom swoich reprezentantów. Konkurs odbędzie się w piątek, 5 kwietnia 2019 r. w Krakowie, w II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego, ul. Sobieskiego 9. Rozpoczęcie Konkursu godz. 11:00.

Zespół redakcyjny pracuje nad przygotowaniem kolejnego, 27. tomu „Pamiętnika PTT”, którego wydanie planowane jest przed Zjazdem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, planowanego na 8-9 czerwca 2019 r.

SZYMON BARON (O/Bielsko-Biała)

Nowe książki Bartka Sali

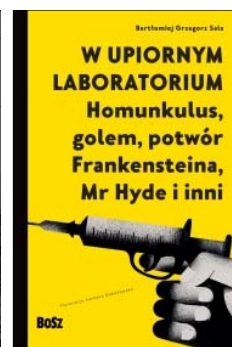
W ostatnim czasie dotarły do mnie kolejne dwie książki autorstwa Bartłomieja Grzegorza Sali z Oddziału PTT w Krakowie.

Pierwsza z nich stanowi doskonałe połączenie tego, co w ostatnim czasie działało się w naszym Towarzystwie. W obchody 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę włączyły się niemal wszystkie oddziały Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w miejscu, które ukochały najbardziej, a więc w górach. „Śladami I Brygady Legionów Polskich przez Beskidy, Podtatrze i Pieniny”, bo o tej pozycji mowa, to przewodnik turystyczno-historyczny, w którym został omówiony przebieg tzw. kampanii podhalańskiej Legionów Polskich i 75 związanych z nią miejsc – miast, wsi, szczytów i przełęczy, w których od listopada 1914 r. do lutego 1915 r. przebywali Józef Piłsudski i jego żołnierze. Opracowanie to w ciekawy sposób łączy funkcje przewodnika turystycznego i swoistej kroniki kampanii podhalańskiej, której przebieg czytelnik ma okazję śledzić, poruszając się wraz z żołnierzami Piłsudskiego pomiędzy kolejnymi górskimi wioskami.

Druga pozycja w zasadzie nie nawiązuje w żadnym stopniu do działalności naszego stowarzyszenia, jest natomiast bliska przypominanym od wielu lat przez Bartka Salę, legendom i mitom. Tym razem, jako dopełnienie swoistej „czarnej trylogii”, której poprzednie części osadzone były także w górskich klimatach, w książce pt. „W upiornym laboratorium. Homunkulus, golem, potwór Frankensteina, Mr Hyde i inni” autor opisuje zupełnie inne bestie, stworzone ręką człowieka.

Bartłomiej Grzegorz Sala, *Śladami I Brygady Legionów Polskich przez Beskidy, Podtatrze i Pieniny*, Dom Wydawniczy Księży Młyn, Łódź 2018, format 165x235 mm, 432 s.

Bartłomiej Grzegorz Sala, *W upiornym laboratorium. Homunkulus, golem, potwór Frankensteina, Mr Hyde i inni*, Wydawnictwo BOSZ, Olszanica 2018, format 165x235 mm, 312 s.

REGULAMIN
III OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU WIEDZY O GÓRACH POLSKI
pod patronatem
TATRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

- 1) „III Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Górach Polski”, zwany dalej „Konkursem”, przeznaczony jest dla uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz dla będących uczniami tych szkół członków organizacji młodzieżowych.
- 2) Celem Konkursu jest kształtowanie humanistycznych postaw wobec gór, popularyzowanie ich wartości krajoznawczych, turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych oraz wychowanie młodzieży dla idei poznawania, umiłowania i ochrony gór.
- 3) Głównym organizatorem Konkursu jest Polskie Towarzystwo Tatrzańskie (Zarząd Główny) – zwane dalej Organizatorem. Współorganizatorem Konkursu jest II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie. Współorganizatorami mogą być również inne instytucje państwowe oraz samorządowe, a także stowarzyszenia i fundacje.
- 4) Konkurs ma charakter indywidualny i organizowany jest w dwóch, osobno klasyfikowanych, kategoriach: dla uczniów siódmych i ósmych klas szkół podstawowych i gimnazjów oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
- 5) Oddziały Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego przeprowadzają eliminacje do Konkursu i zgłaszają Organizatorowi pisemnie wyłonione w nich osoby – w terminie do dnia 18 marca 2019 r. Oddziały Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego mogą zgłosić uczestników Konkursu bez przeprowadzania eliminacji – w przypadku braku odpowiedniej ilości uczestników do przeprowadzenia eliminacji. Zgłoszenie wyżej wymienione powinno zawierać: oznaczenie Oddziału dokonującego zgłoszenie, imiona i nazwiska zgłaszanych uczestników Konkursu, oznaczenie szkół i klas, których są oni uczniami oraz wskazanie opiekuna na czas Konkursu. Ilość uczestników Konkursu, którą może zgłosić każdy Oddział Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego jest ograniczona do nie więcej niż trzech w każdej z dwóch kategorii określonych w pkt 4 regulaminu. Organizator Konkursu może dopuścić do udziału w Konkursie większą ilość uczestników oraz uczestników z klas niższych niż siódma klasa szkoły podstawowej.
- 6) Głównym przedmiotem Konkursu są Tatry i Podtatrze (Podhale, polska część Orawy i polska część Spiszu) oraz zasady zachowania się w górach. Uczestnicy Konkursu będą mogli wykazać się swoją wiedzą o polskich Tatrach i Podtatrzu z różnych dziedzin, lecz głównie z geografii, historii, przyrody i turystyki oraz zasad zachowania się w górach. Podstawowe źródła wiedzy to:
 - Józef Nyka: Tatry Polskie. Przewodnik. Lachorzew 2016,
 - Tomasz Skrzydłowski: Przewodnik przyrodniczy po Tatrach Polskich. Zakopane 2017 (Wydawnictwa Tatrzańskiego Parku Narodowego).
- 7) Konkurs składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej. W części pisemnej Konkursu jego uczestnicy wybierają właściwą odpowiedź (jedną z trzech) w teście składającym się z 50 pytań (w tym 5 pytań z zasad zachowania się w górach). Za każdą prawidłową odpowiedź przyznaje się 1 punkt, za złą odpowiedź lub jej brak – 0 punktów. Uczestnicy Konkursu, którzy w jego części pisemnej uzyskają największą ilość punktów (25%-50% uczestników – w zależności od ich ilości i poziomu odpowiedzi) awansują do jego części ustnej. W części ustnej Konkursu jego uczestnicy udzielają indywidualnych odpowiedzi na wylosowane przez siebie pięć pytań (w tym 1 pytanie z zasad zachowania się w górach), a ponadto wskazują, również wylosowane, 2 miejsca: jedno na mapie turystycznej Tatrzańskiego Parku Narodowego i jedno na mapie Podtatrza). Dokładny sposób punktacji w części ustnej Konkursu ogłoszony zostanie bezpośrednio przed jego rozpoczęciem. O wynikach końcowych Konkursu decydować będą punkty uzyskane w obydwu jego częściach.
- 8) Organizator Konkursu wyłoni Komisję Konkursową, zwaną dalej Komisją, która będzie czuwać nad przebiegiem Konkursu i oceniać odpowiedzi uczestników. Komisja ustali sposób punktacji, o którym mowa w pkt 7 regulaminu.
- 9) Korzystanie przez uczestników Konkursu, w czasie jego trwania, z tzw. pomocy naukowych lub z podpowiedzi współuczestników i innych osób, może spowodować dyskwalifikację tych uczestników. O dyskwalifikacji decyduje Komisja.
- 10) Laureaci Konkursu otrzymają, w zakresie ustalonym przez Komisję, nagrody przede wszystkim w postaci sprzętu turystycznego i sportowego oraz wydawnictw o tematyce górskiej, ufundowane przez organizatorów i ewentualnych sponsorów.
- 11) Konkurs odbędzie się w piątek 6 kwietnia 2019 r. w Krakowie, w II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego, ul. Sobieskiego 9. Rozpoczęcie Konkursu godz. 11.00. Organizator nie ponosi kosztów dojazdów uczestników Konkursu i ich opiekunów na Konkurs.
- 12) Interpretacja niniejszego regulaminu jest zastrzeżona dla głównego Organizatora i Komisji.

Z życia Oddziałów

MARIA MAGDALENA POCGAJ (O/Poznań)

Dzień Tatarnika

16 grudnia to świętowany od wielu lat Dzień Tatarnika. Tym razem przypadał w niedzielę, toteż wyprawiliśmy go w przeddzień, czyli w sobotę, 15 grudnia 2018 roku. Zbiórkę mieliśmy o godz. 15:00 w zabytkowym kościele p.w. Św. Wojciecha (gdzie pochowany jest m.in. Józef Wybicki i Feliks Nowowiejski), mieszczącym się na Wzgórzu Św. Wojciecha w Poznaniu.

Tradycyjnie odprawiona została tam msza św. za tych, co nie wrócili z gór. Modliliśmy się także za członków naszego Oddziału, których Pan powołał do wieczności, zwłaszcza w odchodzącym roku.

Ofiarę mszy św. sprawował zaprzyjaźniony z nami kapłan-skaut, Wojciech Bartnicki. Czytania mszalne przygotowali: prezes Poznańskiego Oddziału PTT Leszek Lesiczka oraz Wojtek Sobański. Wybrzmiała też waltornia Pawła Szafrana, stanowiąca, obok organów, oprawę muzyczną mszy św.

Następnie, zgodnie ze zwyczajem, wraz z kapłanem udaliśmy się na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan. Tam, przy Głazie Tatarników upamiętniającym osoby, które w górach zakończyły swoje życie, zapaliliśmy znicze.

I znów dał się słyszeć głos waltorni.

Fot. Lech Rugała - PTT Poznań

Przy Głazie Tatarników na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan

W ciszę tego pełnego zadumy miejsca, popłynęły przejmujące dźwięki pieśni, granej przez Pawła. U stóp głazu pełgały płomyki, wiatr kołysał bezlistnymi gałęziami.

Zwykle na koniec tej braterskiej refleksji wspólnie odmawiamy modlitwę i tworząc krąg, zapewniamy się o jedności i przyjaźni. Tak było i tym razem.

Zapadał wczesny zmierzch, gdy wracaliśmy na Wzgórze Św. Wojciecha, aby w gościnnej sali parafialnej połamać się opłatkiem, pośpiewać kolędy i pobiesiadować przy stole.

O wypieki zadbała nasza nieoceniona pani Wisia. Lechu Rugała przyniósł gitarę, a cała reszta biesiadników ochoczo przystąpiła do chóralnego kolędowania. Była wśród nas solistka, Katarzyna Romanowska, ona to – solo, na góralską rzewną nutę zaśpiewała kolędę „Oj, maluśki...”.

Nie zabrakło też wierszy o Bożym Narodzeniu, które przeczytała pisząca te słowa. Takie wieczory na długo pozostają w pamięci, łączą w poczuciu dobra i wzajemnej życzliwości.

KINGA BURAS (O/Tarnów)

Szkolenie z bezpieczeństwa w górach zimą

Czy wiedza jak zorganizować wyjazd, jaki dobrać sprzęt i w jaki sposób bezpiecznie przejść wybrany szlak górski zimą wystarczy?

Na to pytanie i wiele innych odpowiedzi udzielili Janusz Foszcz oraz Darek Polak podczas zorganizowanego 21 listopada 2018 r. przez tarnowski Oddział szkolenia z bezpieczeństwa w górach zimą.

Instruktorzy zaprezentowali sprzęt turystyczny, wspinaczkowy oraz przedstawili prawidłowy sposób jego użycia. To głównie dzięki doświadczeniom zdobytym podczas wielu wypraw w Tatry, Alpy czy Himalaje Janusz oraz Darek zdobyli umiejętności, z którymi podzielili się z uczestnikami szkolenia.

Wiedzę nabyli również biorąc udział w różnych profesjonalnych szkoleniach w Polsce, czy na Słowacji. Ponad dwugodzinne spotkanie zakończyły pytania uczestników do prowadzących, jak np. o umiejętność posługiwania się kompasem w trudnych warunkach górskich, kiedy zostanie nas mgła, bądź śnieżyca lub odpowiedni dobór sprzętu do wyprawy, itp.

Uczestnicy mogli zobaczyć jak prawidłowo posłużyć się sprzętem turystycznym, wspinaczkowym oraz zimowym - np. zakładanie raków na buty górskie, posługiwanie się raketami śnieżnymi czy czekaniem.

Instruktorzy zwrócili także uwagę na uważne sprawdzanie komunikatów także o stopniach zagrożenia lawinowego na stronach TOPRu lub GOPRu oraz informacji zamieszczanych na stronach schronisk w zależności od wybranego pasma górskiego.

Kolejnym aspektem było zwrócenie uwagi na odpowiedni dobór ubioru do panujących warunków w górach, ale i zmierzających temperatur. Jak wiadomo zimą bardzo łatwo o wychłodzenie organizmu, co stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia. Należy pamiętać, że nagłe zmiany pogody, silny wiatr, opady śniegu, mgła czy wcześniejszy niż latem zachód słońca mogą wpłynąć

na brak orientacji w terenie. Stąd potrzebny w plecaku będzie termos z gorącą herbatą, pożywny i kaloryczny posiłek, latarka, opcjonalnie folia NRC, a przede wszystkim naładowany telefon, który pozwoli zaalarmować w razie potrzeby odpowiednie służby (pomocna będzie aplikacja Ratunek lub wpiszymy wcześniej numer telefonu 601 100 300).

Jeden z ratowników GOPRu wspominał mi kiedyś, że jak ktoś ma problem z zapamiętaniem numeru może zapamiętać dzięki temu porównaniu: sześćset jeden i setka czysta – wody dla zdrowia.

Ważne jest też, by nie zmieniać trasy wybranego szlaku, o którym została poinformowana osoba bliska bądź obsługa schroniska, hotelu czy pensjonatu. O każdej takiej zmianie należy tym osobom zakomunikować, a po zejściu zatwierdzić swoje przybycie na nocleg.

W terenach zagrożonych lawinami nie należy się poruszać, jednak często przechodząc przez takie miejsca należy mieć ze sobą sondę, łopatkę oraz detektor. Przy wejściu na szlak, jeżeli dostrzeżemy tablicę z informacją o zagrożeniu, należy zrezygnować z wejścia w góry pamiętając, iż nie narażamy tylko swojego życia, ale także ratowników górskich. Pamiętajmy o nich podejmując decyzje o wyprawie. Szlak, który wydaje się nam dobrze znany latem, w zimie może zmienić swój przebieg poprzez wiele czynników jak np.: poziom śniegu, w który zapadając się utrudnia przejście.

Jak powtarzają alpinisci – pomimo ogromnego pragnienia przejścia wyznaczonego szlaku i zdobycia góry – zawrócić, jeżeli tylko znacznie brakować sił, pogorszą się warunki atmosferyczne, bądź jakikolwiek inny czynnik niekorzystnie wpłynie na zdobycie szczytu. Zachowaj siły na zejście ze szlaku, by bezpiecznie wrócić do domu.

ARTUR MARC (O/Tarnów)

XII Mikołajki na Turbaczu

Ze wszystkich górskich imprez organizowanych przez tarnowski Oddział PTT, ta jedna impreza jest szczególna. Dość powiedzieć, że jej początki sięgają czasów przedreakcyjnych, tzn. czasów, gdy jeszcze grono zapaleńców nie podjęło się odnowienia działalności PTT w Tarnowie.

Także gdyby popularność imprez mierzyć frekwencją członków i sympatyków Oddziału, to grudniowy wyjazd na Turbacz dzierży absolutną palmę pierwszeństwa. Zapewne organizator i pomysłodawca tego wyjazdu wielokrotnie zadawał sobie pytanie co jest przyczyną popularności Mikołajków na Turbaczu. Może to szczególnie atmosfera schroniska na Turbaczu, może niezapomniana panorama Tatr spod schroniska. A może to ten szczególny czas, gdy wszyscy zaczynamy duchowe przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia?

Jakiegolwiek nie byłyby powody licznej frekwencji i osobiste motywacje uczestników co roku dylemat jest jeden – którędy powędrujemy do schroniska na Turbaczu. Gorce, choć pełne uroku, nie są wszakże zbyt rozległe i wszelkie „warianty podejściowe” mamy już wielokrotnie przerobione. Decyzja o wyborze szlaku zapada z reguły kilkanaście dni przed wyjazdem, gdy z wszelkich znaków na niebie i ziemi można odczytać jaka pogoda może nas spotkać na trasie. Tym razem pogodny płci obojga stwierdzają, że gorczańska aura będzie dla nas łaskawa. Zatem decyzja może być tylko jedna – wybieramy wariant jak najdłuższy, oczywiście z uwzględnieniem wcześniej zapadającego w grudniu zmroku. A to z kolei oznacza, że do Schroniska na Turbaczu powędrujemy z północno-zachodnich kresów Gorców, z przełęczy Przysłop.

Droga w Gorce jak zawsze mija szybko. Poranna kawa na stacji benzynowej w Łącku. I jak zawsze powitania z dawno niewidzianymi przyjaciółmi, którzy z różnych powodów nie mogą za często „bywać”. Pobieżny przegląd uczestników wskazuje, że tarnowski Oddział staje się oddziałem „ogólnopolskim”. Mamy w tym roku reprezentację wielkopolskiego, mazowieckiego, lubuskiego i opolskiego. Jest też podkarpackie. Fajnie spotkać się i wymienić doświadczeniami z osobami, dla których Beskid Sądecki czy Pasma Brzanki nie jest górskim matecznikiem.

Ale zanim zaczniemy schroniskowe pogawędki o górskim „wszystkim i niczym” czeka nas wszakże nieco wysiłku. Gorce z pewnością nie są górami, których zdobywanie wymaga dużego wysiłku, ale też potrafią pokazać, że w zimowym anturazie nie poddadzą się bez walki. Jako pierwszy cel mamy przed sobą Gorc Troszacki, słynący z pięknej panoramy na Tatry i Podhale. Zanim jednak spojrzymy z Gorca na południe, za nami przed Polaną Podskąły otwiera się panorama na północ i wschód. Oczywiście dominuje w niej królowa Beskidu Wyspowego Mogielica. Bywamy na niej regularnie każdego roku w Wielki Piątek. I będziemy znów, gdy za kilka miesięcy wyruszymy na beskidzką Via Dolorosa z kościoła w Jurkowie.

Chwila przerwy na Gorcu Troszackim to okazja do zwarcia nieco już rozciągniętej kolumny. Czas na posiłek i zdjęcie grupowe w ramach naszego tegorocznego projektu „100 szczytów na stulecie Niepodległości”. Wprawdzie „licznik szczytów” już dawno przekroczył zakładaną do zdobycia liczbę, ale nie zamierzamy spocząć na górskich laurach. Niniejszym dopisujemy do tej listy Gorca i ruszamy w stronę nieodległego Kudłonia, by i tam uwiecznić nasz pobyt. Położony między drzewami Kudłoni nie oferuje wprawdzie takiej panoramy na południe jak Gorc, ale nie sposób nie zbroczyć na chwilę ze szlaku na Turbacz by i ten szczyt znalazł się na naszej liście.

Za Kudłoniem pogoda zaczyna się psuć. Czapa z chmur, która nasunęła się na gorczańskie szczyty schodzi coraz niżej. Na Przełęczy Borek łączymy się z grupą, która wyruszyła niebieskim szlakiem wzdłuż Potoku Kamienickiego. Niestety na podejściu na Czoło Turbacza „łączymy się” także z chmurami i coraz mocniejszym wiatrem. Przyspieszamy kroku. Na szczęście gościnne progi schro-

Na szczycie Turbacza

Fot. Artur Marc - PTT Tarnów

niska na Turbaczu są tuż, tuż. Ale oczywiście nie byłobyśmy sobą gdyby przed spoczynkiem w schronisku nie pokonalibyśmy jeszcze kilkunastometrowego podejścia na wierzchołek Turbacza.

Nasz pobyt na szczycie dokumentujemy oczywiście wspólną fotografią. Są też dodatkowe atrakcje w postaci grupy rowerzystów. Tak, to nie pomyłka. Prawdziwym wielbicielem bicykliów zima nie strasza i nawet początkiem grudnia wyjeżdżają w górski teren na rowerach. Wszystkich, którzy chcą spróbować jak to jest zimą w Gorcach na rowerze uprzedzam jednakże, że do takiej jazdy potrzebny jest specjalny (czytaj dużo droższy od standardowego górala) rower, którego podstawowym wyróżnikiem są grube „motocyklowe” opony. Po krótkiej rozmowie z rowerzystami udajemy się już do schroniska.

A tu kolejne spotkanie. Jak co roku czekają na nas przyjaciele z Ostrowca Świętokrzyskiego, przyprowadzeni przez niezawodnego Grzegorza. Są też z nami członkowie PTT z Łodzi. Doprawdy, z tarnowskich Mikołajków na Turbaczu robi się nieformalne spotkanie Oddziałów PTT.

Wieczór w schronisku to oczywiście okazja do wymiany wiadomości i wrażeń w nieco nieformalnej atmosferze. Ale wszystko oczywiście ze stosownym umiarem. Wszak adwent, czas oczekiwania i „prostowania dróg” właśnie nadchodzi. Przypomina nam o tym nasz oddziałowy kapelan, ks. Robert, na porannej mszy w sali obok schroniskowej jadalni. Jednakowoż mamy problem ze skupieniem się na słowach ks. Roberta. Nasze oczy uciekają w stronę okien, za którymi widzimy wspaniałą panoramę Tatr. Wszak schronisko na Turbaczu z niej słynie. Po wczorajszym popołudniowym załamaniu pogody nie ma już śladu. W krajobrazie dominuje błękit nieba i biel śniegu. Ale oczywiście dla nas najważniejszym składnikiem tej panoramy są Tatry. Prężą się dumnie na południu zachęcając nas szczytami i przełęczami. Każdy z nas był tam już wiele razy, ale wciąż nam ich brak.

Śniadanie w jadalni mija nam szybciej niż zwykle. Trudno się dziwić. Patrząc za okno chcemy już być na szlaku. Na Hali Długiej zagłębiamy się w śniegu. Przed nami krótkie podejście na Kiczorę i Jaworzynę Kamienicką.

Bulandowa Kapliczka wita nas pięknym widokiem na Kudłoni i Gorc Troszacki. W oddali majaczy także Gorc, nasz ostatni szczyt na tegorocznej gorczańskiej wędrówce. Zanim jednak na niego dotrzemy możemy nacieszyć się wspaniałymi widokami z górskich hal, z których góry te są znane.

A na Gorcu wracamy wspomnieniami do tegorocznej inauguracji naszej górskiej działalności. Na szczęście pogoda nam sprzyja i wieża na Gorcu oferuje znacznie lepsze widoki niż w styczniu. Jest więc okazja by po raz kolejny spojrzeć na bliższe i dalsze szczyty.

Przez Polaną Świnkówkę zbiegamy do Szczawy. To już niestety koniec naszych tegorocznych mikołajkowo-gorczańskich peregrynacji. Pociśzamy się myślą, że czas szybko płynie i w grudniu za rok będziemy tu znów. A potem za kolejny rok, bo tradycja przecież zobowiązuje.

EWA IDCZAK (O/Ostrzeszów)

Po zebraniu w Ostrzeszowie

12 stycznia 2019 r. w ostrzeszowskim oddziale PTT odbyło się walne zgromadzenie sprawozdawcze.

Rozpoczęliśmy je minutą ciszy, aby uczcić pamięć Józefa „Bacy” Michlika.

Potem podzielił się tym, co wydarzyło się w naszych szeregach w zeszłym roku. Prezes przypominała, że nawiązaliśmy współpracę z Biblioteką Miejską w Ostrzeszowie i można wypożyczać archiwalne tomy „Pamiętników PTT”.

Rozmawialiśmy również o planach na

kolejny rok i spisaniu wspomnień związanych z Bacą. Jego śmierć postawiła nas również przed koniecznością podjęcia uchwały dotyczącej objęcia funkcji wiceprezesa oddziału. Tę zaszczytną funkcję zgodził się piastować dotychczasowy członek zarządu, kol. Adam Libudzić, z czego bardzo się cieszymy.

Fot. archiwum PTT Ostrzeszów

Pamiętkowe zdjęcie uczestników

walnego zgromadzenia

MARIA MAGDALENA POCGAJ (O/Poznań)

Słowo o Ławeczkach

Skład w „Co słyhać?” artykuł o Ławeczkach Literackich w Poznaniu? Otóż stąd, że w ich organizację zaangażowani są członkowie poznańskiego oddziału PTT.

Nazwa tych pospolitych siedzisk z reguły wywołuje w nas uczucia pozytywne i ciepłe. Ławeczki kojarzą się bowiem z rzeczami tak przyjemnymi, jak wygrzewanie się w promieniach słońca, oddawanie się zajmującej lekturze czy miłej pogawędce w parku. Można też na nich przysiąc i schrupać coś na szybko.

Ławeczki Literackie służą przede wszystkim popularyzowaniu poezji, przybliżaniu twórczości uznanych poetów, począwszy od twórców wybitnych do autorów współczesnych. Obecni na spotkaniach poeci z Poznańskiego Oddziału Związku Literatów Polskich czytają nie tylko wiersze własne, ale i utwory klasyków. Także osoby z sali, a więc amatorzy mogą zaprezentować wiersz, z tym, że każda Ławeczka posiada odrębność tematyczną. Zadaniem uczestników jest odpowiedni dobór utworów i głośno ich przeczytanie.

Do tej pory wybrzmiały m.in. strofy o takiej tematyce, jak: deszcz, noc, chmury, muzyka, cisza, samotność, podróże, dom, rośliny biblijne, morze, anioły, ptaki, motyle. Były również wiersze metafizyczne, podwórkowe, o malarstwie, a także utwory

wybranego poety, np. Wiliama Szekspira, Georga Byrona, Rainera Marii Rilkego, Emily Dickinson, a z poetów polskich Jerzego Harasymowicza, Stanisława Grochowiaka, ks. Jana Twardowskiego i innych.

W porze karnawału na spotkaniu wybrzmiały wiersze „z tańcem w tle”. Najbardziej poruszył nas wówczas tekst Juliana Tuwima „Grande valse brillante”, znany z brawurowego wyśpiewania go przez Ewę Demarczyk.

Tyle o literackiej stronie Ławeczek. Oprawę muzyczną zapewniają uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych przy ul. Głogowskiej 90 w Poznaniu. Chętnie biorą udział w tych spotkaniach, przywoząc ze sobą instrumenty i dając popis swoich umiejętności. Utwory są starannie dobrane pod kątem tematyki wierszy, czuwają nad tym opiekunowie młodych muzyków, nauczyciele ZSM Katarzyna i Wiktor Plust. Każda Ławeczka zapewnia więc odrębne przeżycia estetyczne.

Wysłuchaliśmy m.in. kompozycji Georga Philippa Telemanna, Ludwiga van Beethovena, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Jana Sebastiana Bacha i wielu innych. Prawdziwą niespodzianką sprawił nam były absolwent ZSM Mikołaj Kostka, który na jazzowych skrzypcach elektrycznych zaprezentował utwory własne, w tym improwizację. Gościem szczególnym jednej z Ła-

weczek był Michał Zator, grający na harfie celtyckiej i jednocześnie śpiewający pieśni w języku angielskim. Podobnie uświetnił spotkanie Wojciech Wietrzyński z córką, z zespołu flażoletowego, a także duet studencki grający na wypreparowanych butlach gazowych. Kilkakrotnie wystąpili Alina i Krzysztof Galasowie, duet wokально-muzyczny (Krzysztof to niewidomy poeta z Poznańskiego Oddziału ZLP, śpiewający i grający na gitarze, Alina jego żona jest wokalistką).

Sceneria Ogrodu Botanicznego gwarantuje obok uczy duchowej, tak kojącej dla oczu zieleni, jak i spacer dydaktyczny, w czasie którego można zgłębić ciekawostki z życia roślin, drzew a nawet ptaków. Zazwyczaj krótkie prelekcje wygłasza wówczas pracująca w Ogrodzie Botanicznym Ewa Kazimierczak Grygiel.

Trzykrotnie, zamiast muzyki przygotowaliśmy na Ławeczce Literackiej prezentacje multimedialne: Alicji Kolańskiej o drzewach rosnących w Izraelu, Andrzeja Szmala o metafizycznych krajobrazach i górach Laponii oraz mojego autorstwa, o lańskich bagnach i bezdrożach – zimą.

Spotykamy się zawsze w trzecią niedzielę miesiąca w Sali Wykładowej im. prof. Zygmunta Czubińskiego, Pawilonu Ekspozycyjno-Dydaktycznego Ogrodu Botanicznego UAM, o godzinie 16:00.

Fot. archiwum PTT Poznań

LECH RUGAŁA (O/Poznań)

Powitanie Nowego Roku na Dziewiczej Górze

1 stycznia 2019 roku o godz. 12:00 odbyło się spotkanie członków i sympatyków Oddziału Poznańskiego PTT na szczycie Dziewiczej Góry. To mające już kilkudziesięcioletnią tradycję noworoczne spotkanie miłośników gór z Poznania i okolic.

Od 2005 roku spotkania te odbywają się przy postawionej tam wieży widokowej. Wieża, wspomagająca leśników w ochronie przeciwpożarowej lasów, posiadająca taras widokowy na wysokości 30 m nad ziemią, na który wchodzi 172 stopni – to niewątpliwa atrakcja dla miłośników niecodziennych widoków. Zbudowana została przez Nadleśnictwo Łopuchówko.

Jak chodzą słuchy, po raz pierwszy z inicjatywą powitania Nowego Roku na Dziewiczej Górze wyszedł Klub Górski „Grań” z Poznania już w latach 70-tych. Wtedy stała tam jeszcze drewniana wieża triangulacyjna.

Sięgając pamięcią wstecz, takie powitanie na zasadzie skrzyknięcia się kilku osób, w którym brałem po raz pierwszy udział, odbyło się w 1980 roku. W przeszłości miały też miejsce noworoczne spotkania na pobliskiej Górze Moraskiej.

Ostatnimi laty noworoczne spotkania na wierzchołku Dziewiczej Góry stały się cykliczną imprezą Oddziału Poznańskiego PTT, w której spontanicznie uczestniczą turyści bez względu na przynależność do towarzystw czy klubów górskich.

W tym roku – podobnie jak w poprzednich latach – prym wiedli członkowie PTT z jego prezesem Leszkiem Lesiczką. Przybyli na miejsce spotkania szlakami

turystycznym z różnych kierunków, w samo południe złożyli sobie życzenia noworoczne.

Paweł Szafran odegrał na waltorni (rogu) kilka kołęd, które odśpiewali uczestnicy spotkania. Zatańczyliśmy też w kręgu poloneza. Echo niosło wesołe śpiewy po okolicznym lesie porastającym zbocza Dziewiczej Góry. Śpiewom towarzyszył też akompaniament gitary. ■

Fot. Lech Rugała – PTT Poznań

KINGA BURAS (O/Tarnów)

Górnolotni 2019

Już po raz dziesiąty członkowie tarnowskiego Oddziału PTT wzięli udział w zorganizowanym przez Centrum Sztuki Mościce festiwalu Górnolotni w ramach cyklu „Za horyzont domu”. Pomysłodawcą i jego koordynatorem jest przyjaciel naszego Oddziału – Bogusław Hynek – scenarzysta, reżyser, fotografik, taternik oraz podróżnik. Festiwal cieszy się ogromną popularnością wśród ludzi gór.

W mościckie progi zawitali już m.in.: Anna Czerwińska, Piotr Pustelnik, Marcin „Yeti” Tomaszewski, Piotr Kuryło, Martyna Wojciechowska, Adam Bielecki, Krzysztof Wielicki i wielu innych. I tym razem publiczność miała okazję poznać ciekawych podróżników i ich doświadczenia podczas wyprawy na Lofoty, Himalaje czy Karpaty. Mottem styczniowego festiwalu były słowa Konrada Gesslera „Aby ciailu nadać szlachetny ruch, a duszy radość”. Festiwal, jak mówi o nim sam autor, ma być inspiracją do podróżowania, motywacją do działania i jest dla ludzi ciekawych świata.

Podczas Górnolotnych miała miejsce premiera książki „Czapkins. Historia Tomka Mackiewicza” oraz spotkanie z autorem Dominkiem Szczepańskim i Anną Solską Mackiewicz. Warto sięgnąć do tej pozycji, by poznać trudne losy Tomka oraz jego determinację w dążeniu do realizacji marzeń. Znajdziemy tam opis wcześniejszych wypraw oraz spotkanie z tajemniczą Feri.

Fot. archiwum PTT Tarnów

Kolejnymi zaproszonymi gośćmi byli Weronika Łukaszewska i Sławomir Sanocki, którzy przeszli Łuk Karpat zimą. Trudny i wyczerpujący szlak przeszli przez 89 dni idąc przez Polskę, Ukrainę i Rumunię zmagając się z zimą, mrozami czy odwilżą.

Ze sroga zimą zmierzyła się inna bohaterka festiwalu Kasia Nizinkiewicz, która wraz z przyjacielem Hiszpanem przeszła pieszo wyspy archipelagu Lofotów. Mrozące krew w żyłach opowieści przeplatały zabawne historie i zjawiskowe zdjęcia.

Spotkanie z Markiem Reganowiczem wywołało aplauz i brawa na stojąco. Opowieści z Ziemi Baffina, gdzie spędził cztery miesiące oraz o samotnym życiu i spotkaniach z niedźwiedziami polarnymi to tylko część jego historii, o której szerzej można przeczytać w jego książce „Zapisany w kręgach”.

Janusz Gołąb opowiedział o kulisach historycznego zjazdu z K2 Andrzeja Bargiela oraz współpracy z polskimi himalaistami.

Zwieńczeniem festiwalu było spotkanie z Leszkiem Cichym, legendą himalaizmu, który wraz z Krzysztofem Wielickim wszedł zimą na Mont Everest, górę, która jak sam określił jest brzydka, ale wysoka więc trzeba było wyjść. Barwną opowieść przeplatały krótkie filmiki z wypraw oraz słowa motywujące do działania, walki o marzenia oraz wytrwałości.

Miłym akcentem było w czołówce reklamującej festiwal, zdjęcie naszych członków z banerem PTT.

Zapraszamy do Tarnowa wszystkich przyjaciół z PTT, by móc razem świętować festiwal i w kularach prowadzić rozmowy z podróżnikami. Warto. ■

PIOTR FAGASIEWICZ (O/Łódź)

X Przegląd Diaporam Górskich

W tym roku już po raz dziesiąty Oddział Łódzki PTT organizuje Przegląd diaporam górskich. Przez dziewięć poprzednich edycji publiczność podczas Dni Gór obejrzała kilkadziesiąt górskich diaporam z większości polskich pasm górskich, ale także prezentujących góry każdego z kontynentów, a wśród autorów prac mieliśmy uznanych polskich fotografów przyrody i krajobrazu, członków naszego Towarzystwa oraz podróżników z innych krajów europejskich.

Definicja według Wikipedii określa diaporamę jako spektakl audiowizualny, którego tworzywem są nieruchome obrazy w postaci przeźroczy rzutowanych na ekran i zsynchronizowany z nimi dźwięk. Ścieżkę dźwiękową może stanowić muzyka, nagrane dźwięki, słowo czytane itp. Dźwięk i obraz stanowią w tej formie wyrazu nierozzerwalną całość.

W efekcie otrzymujemy oryginalną formę przekazu autorskiego plasującą się pomiędzy filmem, a niezależnymi od siebie prezentacjami zdjęć i form dźwiękowych.

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie - Oddział Łódzki w ramach Dni Gór organizuje „X Przegląd diaporam górskich”. Przegląd odbędzie się w dniu 9 maja 2019 r. w Łódzkim Domu Kultury. Celem przeglądu jest popularyzowanie wartości krajoznawczych, turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych gór. Autorów cyfrowych diaporam zapraszamy do udziału w Przeglądzie. Prace powinny obejmować szeroko rozumianą tematykę górską. Szczegóły uczestnictwa poniżej.

Ważne terminy: **do 12 kwietnia 2019 r.** nadsyłanie prac (pocztą tradycyjną) lub **16 kwietnia 2019 r.** (e-mailem); **25 kwietnia 2019 r.** – informacja o zakwalifikowaniu na Przegląd; **9 maja 2019 r.** – X Przegląd Diaporam Górskich

Dokumentami do pobrania ze strony internetowej Oddziału są regulamin (<http://pttlodz.org/images/reg.pdf>) i karta zgłoszenia (<http://pttlodz.org/images/zgl.pdf>).

Przeznacz 1% podatku dla PTT

KRS: **0000115547**

Oddziały posiadające status OPP: Oddział PTT w Bielsku-Białej – **0000085388**, Oddział PTT w Chrzanowie – **0000332365**, Oddział PTT w Jaworznie – **0000068103**, Oddział PTT w Nowym Sączu – **0000343564**.

WYDAWCA: ZARZĄD GŁÓWNY POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

REDAKCJA: SZYMON BARON, KINGA BURAS, BARBARA MORAWSKA-NOWAK, AGATA PODGÓRSKA

SKŁAD: KATARZYNA WILUSZ

ADRES REDAKCJI: UL. KONARSKIEGO 21/5, 30-049 KRAKÓW ♦ E-MAIL: PRACOWNIA@PTT.ORG.PL ♦ TEL.: 12 634-05-89

WERSJA ELEKTRONICZNA „CO SŁYCHAĆ?” JEST DOSTĘPNA NA STRONIE: [HTTP://WWW.PTT.ORG.PL](http://www.ptt.org.pl)